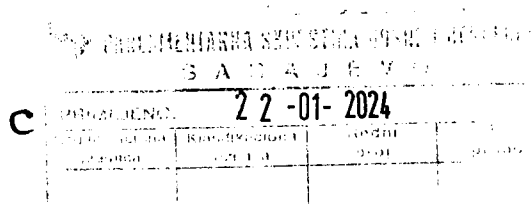

Broj: 01-02-1-2286/23

Sarajevo: 22. 1. 2024.

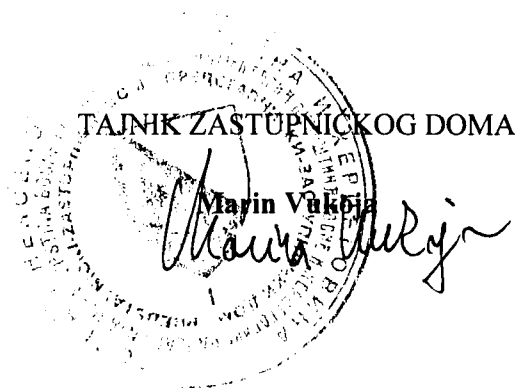
**ZASTUPNIKU
U ZASTUPNIČKOM DOMU
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

**Predmet: Prijedlog zakona o Vrhovnom sudu Bosne i Hercegovine, predlagatelj:
zastupnik Denis Zvizdić, dostavlja se**

Poštovani,

Sukladno Odluci Kolegija Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u privitku vam dostavljam Prijedlog zakona o Vrhovnom sudu Bosne i Hercegovine, čiji je predlagatelj zastupnik Denis Zvizdić, broj: 01-02-1-2286/23 od 1. 11. 2023., koji je Odjel za lektoriranje Tajništva Parlamentarne skupštine BiH lektorirao na bosanski, hrvatski i srpski jezik.

S poštovanjem,

Privitak:

- Prijedlog zakona

Dostavljeno:

- naslovu
- a/a

ПРИЈЕДЛОГ

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на __. сједници Представничког дома одржаној __. __. 2023. године и на __. сједници Дома народа одржаној __. __. 2023. године, усвојила је

ЗАКОН О ВРХОВНОМ СУДУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ДИО ПРВИ – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет)

Овим законом уређују се: организација, надлежност, јавност рада, финансирање и сва друга питања у вези са оснивањем и функционисањем Врховног суда Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Врховни суд) као највишег касационог суда у Босни и Херцеговини, који обезбјеђује досљедно тумачење права на територији цијеле Босне и Херцеговине.

Члан 2. (Родна равноправност)

Изрази који су у овом закону ради прегледности дати у једном граматичком роду без дискриминације се односе и на мушкарце и на жене.

Члан 3. (Независност)

Врховни суд је у вршењу судске функције самосталан и независан и суди на основу Устава Босне и Херцеговине, закона и других прописа Босне и Херцеговине.

Члан 4. (Сједиште)

(1) Сједиште Врховног суда је у Сарајеву.

(2) На згради у којој је смјештен Врховни суд морају бити истакнути назив суда, грб и застава Босне и Херцеговине.

Члан 5. (Печат)

Врховни суд има свој печат у складу са Законом о печату институција Босне и Херцеговине.

Члан 6.
(Судска тога и службене легитимације)

- (1) Судије за вријеме суђења и приликом јавног објављивања одлука носе тогу.
- (2) Судијама се издају службене легитимације.
- (3) Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ВСТС) прописује обрасце и изглед службене легитимације, те коришћење и изглед судске тоге.

ДИО ДРУГИ – ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

Члан 7.
(Обавезна примјена одлука)

Одлуке Врховног суда су коначне и обавезујуће.

Члан 8.
(Начин избора судија)

- (1) Судије Врховног суда именује ВСТС, водећи рачуна да састав судија, у правилу, одражава састав народа и грађана Босне и Херцеговине.
- (2) Запошљавање стручних сарадника, службеника и административно-техничког особља у Врховном суду врши се у складу са прописима Босне и Херцеговине којима се регулишу радни односи.

Члан 9.
(Начин рада)

- (1) У Врховном суду у суђењу учествују судије.
- (2) У Врховном суду суди вијеће од троје судија, осим ако посебним законом није другачије прописано.

Члан 10.
(Имунитет)

- (1) Судије имају имунитет у складу са овим законом.
- (2) Судија не може бити позван на одговорност за изражено мишљење или гласање при доношењу судске одлуке, осим ако се ради о кршењу закона од стране судије које је кривично дјело.
- (3) Судија не може у поступку покренутом због кривичног дјела учињеног у обављању судијске дужности бити притворен нити му може бити одређен притвор без одобрења ВСТС-а.
- (4) За кривична дјела за која се поступак покреће по приватној тужби, приједлогу или се ради о преузимању кривичног гоњења од стране оштећеног, кривични поступак против судије не може се покренути нити водити без одобрења ВСТС-а.

Члан 11.
(Јавност рада)

(1) Рад Врховног суда је јаван.

(2) Јавност рада обезбјеђује се објављивањем састава судских вијећа, јавношћу судског поступка пред Врховним судом, јавним објављивањем одлука Врховног суда и омогућавањем јавности да се путем службене интернет странице или средстава јавног информисања упозна са радом Врховног суда.

Члан 12.
(Службени језици и писмо)

(1) У Врховном суду су у употреби босански, српски и хрватски језик, те латинично и ћирилично писмо.

(2) Судови воде поступак и доносе одлуке на језику и писму којим се служи председник вијећа.

Члан 13.
(Извјештавање)

(1) Врховни суд најмање једном годишње обавјештава Парламентарну скупштину Босне и Херцеговине о примјењивању закона и других прописа Босне и Херцеговине, о потреби доношења, мијењања и допуни тих прописа, као и о другим питањима која се односе на примјену закона и других прописа Босне и Херцеговине.

(2) Извјештај из става (1) овог члана не усваја Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, већ јој се доставља ради упознавања.

Члан 14.
(Сарадња и правна помоћ)

(1) Сви судови у Босни и Херцеговини ће сарађивати међусобно и у предметима из своје надлежности ће пружати правну помоћ и достављати све релевантне информације из судске праксе Врховном суду када се то затражи посредством председника Врховног суда.

(2) Све институције, организације, органи и тијела власти и правна лица која врше јавна овлашћења дужни су Врховном суду доставити тражене списе, исправе и друге податке потребне за вођење поступка пред Врховним судом.

ДИО ТРЕЋИ – НАДЛЕЖНОСТ

Члан 15.
(Надлежност Врховног суда)

(1) Врховни суд одлучује о редовним правним лијековима против одлука судова на нивоу Босне и Херцеговине, ако је то законом прописано.

(2) Врховни суд одлучује о ванредном правном лијеку изјављеном на правоснажну одлуку судова у Босни и Херцеговини и у другим стварима одређеним законом.

(3) Врховни суд одлучује о сукобу надлежности између судова у Босни и Херцеговини.

(4) Врховни суд одлучује о правним лијековима против одлука својих вијећа, ако законом није другачије прописано.

(5) Предсједник Врховног суда ће најмање два пута годишње одржавати заједничке колегијуме са предсједницима Апелационог одјељења Суда Босне и Херцеговине, Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине, Врховног суда Републике Српске и Апелационог суда Брчко Дистрикта на којим се разматрају актуелна питања из судске праксе. Предсједник Врховног суда може сазвати колегијум на којем ће се разматрати нацрти закона или других прописа важних за рад судова.

(6) Врховни суд обавља друге послове утврђене овим законом осим оних из надлежности Уставног суда Босне и Херцеговине.

ДИО ЧЕТВРТИ – УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ВРХОВНОГ СУДА

Члан 16.

(Предсједник Врховног суда)

(1) Предсједник Врховног суда обавља сљедеће послове и задатке:

- а) представља суд и руководи судом;
- б) именује судије у различита одјељења и вијећа у складу са Пословником;
- ц) заказује и води Општу сједницу Врховног суда;
- д) израђује и извршава буџет Врховног суда;
- е) организује рад суда и руководи особљем Врховног суда;
- ф) обавља и друге послове неопходне за функционисање Врховног суда.

(2) Предсједника Врховног суда именује ВСТС између судија именованих у Врховни суд, а који мора имати доказане руководне и организационе способности неопходне за рад суда.

Члан 17.

(Секретаријат Врховног суда)

(1) Врховни суд има Секретаријат.

(2) Секретаријат помаже предсједнику Врховног суда у судској управи, обавља административне послове и врши друге послове које му додијели предсједник Врховног суда.

(3) Секретаријатом руководи секретар, којег на приједлог председника Врховног суда поставља Општа сједница.

(4) Секретар Врховног суда треба да буде дипломирани правник VII степена, односно 240 ЕЦТС бодова по болоњском циклусу студирања, са положеним правосудним испитом, који има најмање пет година радног искуства у струци.

Члан 18.
(Канцеларија регистрара)

(1) Канцеларија регистрара је организациона јединица Врховног суда надлежна за пружање правне и стручне подршке судијама на предметима из надлежности тог суда.

(2) Регистрара Врховног суда на приједлог председника поставља Општа сједница.

(3) Регистрар Врховног суда треба да буде дипломирани правник VII степена, односно 240 ЕЦТС бодова по болоњском циклусу студирања, са положеним правосудним испитом, који има најмање седам година радног искуства у струци.

Члан 19.
(Општа сједница)

(1) Општа сједница разматра примјену закона и других прописа и рад судова, те остала питања која чланови вијећа одлуче да делегирају на Општу сједницу.

(2) Општу сједницу Врховног суда чине председник и судије Врховног суда.

(3) Општу сједницу сазива и њоме председава председник Врховног суда, на личну иницијативу или на захтјев најмање једне трећине свих судија Врховног суда.

(4) За рад и одлучивање Опште сједнице потребно је учешће већине судија од укупног броја судија Врховног суда.

(5) Одлуке се доносе већином гласова присутних судија.

(6) Општа сједница доноси мишљење о нацрту закона или другог прописа којим се уређују питања од важности за рад судова или обављање судске власти.

(7) Општа сједница утврђује упуте судовима за праћење судске праксе.

(8) Општа сједница обавља и друге послове прописане законом и Пословником Суда.

Члан 20.
(Одјељења)

(1) Послови и задаци из надлежности Врховног суда обављају се у оквиру одјељења.

(2) Одјељења и распоред запослених по одјељењима одређује се Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Врховног суда који доноси Општа сједница, уз сагласност ВСТС-а.

Члан 21.
(Пословник)

(1) Општа сједница Врховног суда, уз сагласност ВСТС-а, усваја Пословник којим се регулишу правила функционисања Врховног суда и сва питања која нису изричито прописана овим законом.

(2) Пословник се објављује у “Службеном гласнику БиХ”.

Члан 22.
(Оцјењивање)

Резултате рада регистрара, генералног секретара и запослених у сваком одјељењу оцјењује предсједник Врховног суда.

Члан 23.
(Приправници и волонтери)

(1) Врховни суд може запошљавати на одређено вријеме приправнике и волонтере, ради стицања радног искуства неопходног за полагање правосудног испита.

(2) Број приправника и услови за запошљавање приправника и волонтера на одређено вријеме регулишу се Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста.

Члан 24.
(Министарство правде Босне и Херцеговине)

Врховни суд ће у остваривању послова судске управе сарађивати са Министарством правде Босне и Херцеговине, посебно у дијелу који се односи на размјену информација и других статистичких података, уз потпуно осигурање независности Врховног суда.

ДИО ПЕТИ – ФИНАНСИРАЊЕ ВРХОВНОГ СУДА

Члан 25.
(Плате)

(1) Плате и накнада регистрара, генералног секретара и стручног судског особља утврђени су Законом о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине.

(2) Плате и накнаде административног и помоћног особља утврђене су Законом о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине.

Члан 26.
(Буџет)

(1) Врховни суд има свој буџет, који је саставни дио Буџета институција Босне и Херцеговине.

(2) Прије почетка сваке буџетске године, предсједник Врховног суда ВСТС-у, уз помоћ генералног секретара, подноси приједлог буџета.

(3) На крају сваке буџетске године предсједник Врховног суда подноси извјештај Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине о извршавању буџета Суда.

ДИО ШЕСТИ – ПРЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 27.

(Обезбјеђење услова за почетак рада Врховног суда)

(1) Министарство финансија и трезора ће у сарадњи са Министарством правде Босне и Херцеговине у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона обезбиједити све потребне материјално-финансијске услове за почетак рада Врховног суда.

(2) Након што се испуне материјално-финансијски услови и кадровска попуњеност за почетак рада Врховног суда, ВСТС ће донијети одлуку о почетку рада Врховног суда.

Члан 28.

(Избор судија Врховног суда)

(1) ВСТС ће у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона донијети одлуку о потребном броју судија у Врховном суду.

(2) ВСТС ће у року од три мјесеца од дана доношења одлуке о потребном броју судија спровести процедуру избора и именовања судија у Врховном суду.

(3) Избор судија из става (2) овог члана врши се по конкурсној процедури прописаној Законом о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине.

ДИО СЕДМИ – ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 29.

(Законски и подзаконски акти)

(1) Министарство правде ће у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона припремити приједлог о усклађивања одредаба Закона о Суду Босне и Херцеговине, Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине и Закона о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу Босне и Херцеговине са одредбама овог посебног закона.

(2) Подзаконске акте потребне за спровођење овог закона надлежни органи из става (1) овог члана ће донијети и ускладити у складу са роковима и обавезама предвиђеним овим законом.

Члан 30.
(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику БиХ”.

Број: __. __. 2023. године
Сарајево

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ

Предсједавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА УСВАЈАЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине према којем је Парламентарна скупштина БиХ надлежна за “доношење закона који су потребни за спровођење одлука Предсједништва или за вршење функција Скупштине по овом уставу”.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Захтјев Босне и Херцеговине за чланство у Европској унији поднесен је у фебруару 2016. године. Европска комисија усвојила је 29. маја 2019. године Мишљење о захтјеву БиХ за чланство у ЕУ у којем је наведено да је БиХ одговорила на 3242 питања из Упитника, те на 655 додатних питања. С тим у вези, Европска комисија је утврдила 14 приоритета које Босна и Херцеговина треба да испуни прије отварања преговора за приступање Босне и Херцеговине Европској унији. Приоритет број 4 тачка е) захтијева да Босна и Херцеговина: „Гарантује институционалну правну сигурност свим грађанима на територији цијеле државе, на начин да се успостави правосудно тијело којем би било повјерено да обезбиједи досљедно тумачење права у цијелој Босни и Херцеговини“. То у суштини значи да Европска унија тражи од Босне и Херцеговине успостављање Врховног суда са јурисдикцијом за територију цијеле Босне и Херцеговине. Нема нити једног оправданог разлога да се ово важно питање за правну сигурност и владавину права у Босни и Херцеговини не регулише доношењем посебног *lex specialis* Закона с обзиром да сада у Босни и Херцеговини имамо неуједначену судску праксу и различито поступање судова у истим или сличним ситуацијама.

Надаље, Парламентарна скупштина Савјета Европе је 2007. године донијела Резолуцију 1564 о кривичном гоњењу за дјела из надлежности Међународног кривичног суда за бившу Југославију и позвала власти у БиХ да: „Обезбиједи хармонизацију судске праксе, размотре успостављање врховног суда на државном нивоу или дјау овлашћења врховног суда постојећем суду тако да обезбиједи правну сигурност“. Тиме је још једном недвосмислено показано да евентуално оснивање Врховног суда БиХ јесте механизам за уједначавање различите судске праксе у БиХ.

У Државној стратегији за развој сектора правде коју је 2008. године усвојио Савјет министара БиХ наведено је да: „Нејединствено тумачење закона представља пријетњу за једнакост грађана. У овом тренутку БиХ не посједује инструменте који осигуравају усклађено тумачење закона. Од Врховног суда се очекује да испуњава динамичну улогу тумачења закона, као и да се побрине да сви судови једнако примјењују закон, обезбјеђујући на тај начин хомогеност у судској пракси у цијелој БиХ. Као заштитник владавине права, врховни суд би допринио одржавању материјалне правне сигурности и заштити основних права и слобода“. Дакле, овдје је фактички Савјет министара БиХ још 2008. године препознао проблем у смислу неусклађености судске праксе у цијелој БиХ, те је у најважнијем правосудном стратешком документу исказана потреба постојања Врховног суда БиХ.

ОЕБС је у свом извјештају о петогодишњем процесуирању предмета ратних злочина у БиХ под називом „Постизање правде у БиХ“ у мају 2011. године донио

препоруку којом: „Позива представнике извршне и законодавне власти да озбиљно размотре успостављање врховног суда БиХ, као суда задње инстанце, с циљем осигурања усклађености тумачења и примјене закона и једнакости грађана пред законом“.

Дакле, у држави у којој паралелно постоје четири правна система и четири кривична закона успостављање једног врховног суда на нивоу државе је једини начин да се уједначавањем судске праксе створи јединствен правни простор. Неприхватљив је став да се једнакост грађана обезбјеђује на нивоу ентитета. Устав БиХ гарантује свим грађанима једнакост пред законом, и то је гаранција коју мора испоштовати држава Босна и Херцеговина, а не ентитети, кантони или Брчко Дистрикт БиХ. Питање једнаке интерпретације закона није значајно само са аспекта остварења индивидуалних људских права и слобода, већ и са аспекта правне сигурности и предвидивости у пословним и финансијским односима и као такво, ово је питање од пресудног значаја за свеукупан просперитет земље.

Такође, са аспекта разлога за успостављање Врховног суда БиХ треба разликовати апелациону надлежност другостепеног одјељења Суда Босне и Херцеговине и Уставног суда БиХ и касациону надлежност врховног суда. На тај начин би се јасно одвојила специфична улога другостепеног одјељења Суда БиХ и Уставног суда БиХ од специфичне улоге Врховног суда БиХ која се односи на област контроле законитости, примјену права и заузимање општих правних ставова.¹ Оснивањем Врховног суда БиХ завршила би се пирамида правосуђа у Босни и Херцеговини, јер је познато да све државе региона, а и највећи дио држава ЕУ, имају посебан врховни суд као трећестепени орган који се бави уједначавањем судске праксе и заштитом правне сигурности свих грађана.

III. РАЗЛОГ ЗА ХИТНИ ПОСТУПАК

Ријеч је о Приједлогу закона којим се испуњава један од два алтернативна услова из члана 133. Пословника, а то је да има висок степен хитности, с обзиром да се ради о једном од 14 приоритета из Мишљења Европске комисије о захтјеву БиХ за чланство у Европској унији, а што би омогућило у наредном периоду и отварање првог кластера преговарачких поглавља за чланство у ЕУ.

IV. ПРИНЦИПИ НА КОЛИМА ЈЕ ЗАСНОВАН ПРИЈЕДЛОГ ЗАКОНА

Овај приједлог закона заснован је на принципима: уставности, правне сигурности и на начелу права на једнакост грађана пред законом.

Од члана 1. до члана 6. регулисане су опште одредбе овог закона, које обухватају предмет, родну равноправност, независност, сједиште, печат и судску тогу и службену легитимацију.

Од члана 7. до члана 14. регулисани су основни принципи овог закона, и то: обавезност примјене одлука, начин избора судија што врши ВСТС, затим начин рада,

¹ Види под: Стручно савјетовање: „Треба ли БиХ један врховни суд“, 29. септембар 2011. године, Фондација Центар за јавно право.

имунитет, јавност рада, службени језици и писмо, извјештавање, те сарадња и правна помоћ.

У члану 15. прописан је најважнији дио закона који се односи на надлежности. Наведене надлежности прописане су у складу са праксом рада врховних судова у региону и земљама Европске уније. То се односи на апелациону надлежност, али само ако је то прописано посебним законом, те на касациону надлежност у свим случајевима. То је оно што прави разлику између Врховног суда БиХ и других апелационих судова у БиХ. Поред тога, Врховни суд би се бавио рјешавањем сукоба надлежност између судова у БиХ, те о правним лијековима против одлука својих вијећа. И коначно, једна од најважнијих надлежности Врховног суда, а што је Европска комисија навела и у свом мишљењу као један од приоритета, јесте уједначавање судске праксе на територији цијеле државе, и то је ријешено тако да предсједник Врховног суда најмање два пута годишње сазива заједничке колегијуме са предсједницима Апелационог одјељења Суда БиХ, Врховног суда ФБиХ, Врховног суда РС и Апелационог суда Брчко Дистрикта БиХ. На овај начин бисмо добили коначни правни ауторитет за уједначавање судске праксе и правну сигурност на територији цијеле БиХ и мишљења смо да је ово најбоље рјешење од свих до сада предложених модела за то.

Од члана 16. до члана 24. регулишу се административно-техничка и процесна питања која се односе на унутрашњу организацију суда. То су надлежности предсједника Врховног суда, надлежности Секретаријата Врховног суда, Канцеларија регистрара, рад опште сједнице, начин рада одјељења, доношење Пословника, оцјењивање, те сарадња са Министарством правде БиХ.

У члану 25. и 26. прописано је финансирање Врховног суда, и то везивањем за посебан Закон о платама и другим накнадама у судским и тужилачким институцијама на нивоу БиХ који већ постоји у примјени. Такође, Врховни суд БиХ био би буџетска институција Босне и Херцеговине и у сарадњи са ВСТС-ом би се сваке године одређивао износ који је неопходан за финансирање рада Врховног суда.

У члану 27, 28. и 29. регулишу се прелазне и завршне одредбе које се односе на обезбјеђења услова за почетак рада Врховног суда, начин избора Врховног суда, те сви законски и подзаконски акти који се морају донијети или измијенити да би Врховни суд БиХ могао почети са радом у пуном капацитету.

У члану 30. прецизирано је да Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику БиХ“.

V. ПРОЦЈЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребно је обезбиједити финансијска средства у Буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2024. годину. У члану 27. Приједлога закона предвиђено је да ће Министарство финансија и трезора БиХ у сарадњи са Министарством правде БиХ, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, обезбиједити све потребне материјално-финансијске услове за почетак рада Врховног суда. С обзиром да се ради о успостављању нове правосудне институције на нивоу Босне и Херцеговине која ће имати одвојен буџет и одвојено сједиште од Суда Босне и Херцеговине и ВСТС-а процјену износа финансијских

средства која ће бити неопходна за успостављање Врховног суда БиХ израдиће ресорна министарства у Савјету министара БиХ, а на основу процјене броја потребних судија, сарадника и административно-техничког особља коју ће урадити ВСТС, а што ће обухватити трошкове за бруто плате и накнаде за судије и остало особље, набавку материјала и услуга, те успостављање и опремање сједишта Суда.